

การวางแผนการเงินของข้าราชการ

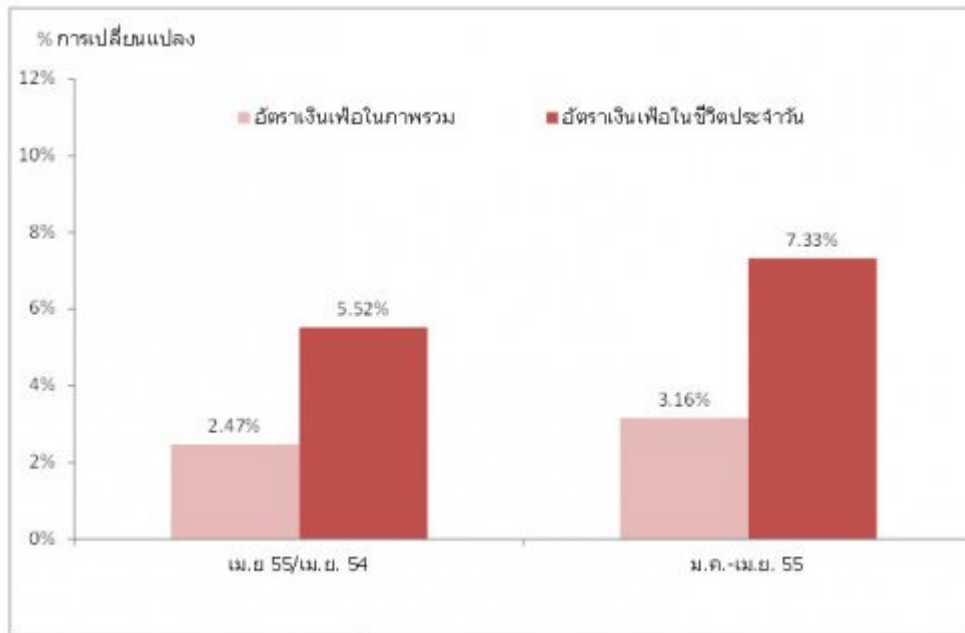
คุณสาธิต บวรสันติสุทธิ์ CFP®
สมาคมนักวางแผนการเงินไทย

จากรายงานวิจัยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง “คุณภาพชีวิตข้าราชการไทย” ที่ทำการวิจัยข้าราชการพลเรือนสามัญใน 136 กรมทั่วประเทศ จำนวน 18,566 คน สำหรับองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในแต่ละมิติมีข้อค้นพบ คือ

- **ด้านสุขภาพ** 1 ใน 3 มีโรคประจำตัว ข้าราชการกว่า 20% มีปัญหาค่าดัชนีมวลกายเกินมาตรฐาน แต่มีการดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นประจำ
- **ด้านชีวิตส่วนตัว** ข้าราชการ 50% ใช้หลักศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และ 25% มีความเครียดสูง
- **ด้านการทำงาน** ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมการทำงาน อย่างไรก็ตามโอกาสความก้าวหน้าการทำงานในอาชีพ รวมไปถึงการโยกย้ายตำแหน่ง ผู้บริหารควรให้การดูแลและให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น
- **ด้านสังคมและการมีส่วนร่วม** เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน มักจะพูดคุยกันในระหว่างเพื่อนฝูง โดยเฉพาะเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารเป็นที่พึงเมื่อต้องการคำปรึกษา
- **ด้านเศรษฐกิจ** พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ คือ ข้าราชการไทยมีหนี้สินค่อนข้างมากโดยส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่อยู่อาศัยและผ่อนชำระสินค้า 61% ที่ดูแลตนเองด้วยการเก็บออมเงิน และ 50% มีรายได้ทางเดียวจากการรับราชการ

ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเคยเปิดเผยข้อมูลการสำรวจหนี้สินของข้าราชการปี 2553 พบว่าครอบครัวข้าราชการมีมูลหนี้เพิ่มขึ้นเท่าตัวจาก 492,253 บาท ในปี 2547 เป็น 872,388 บาท ในปี 2553 ส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยที่เอื้อและจูงใจให้เป็นหนี้เพิ่มขึ้น ทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ซึ่งที่ผ่านมามีอยู่ในระดับที่ต่ำ และการบูมของตลาดสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต ตลอดจนค่านิยมที่เน้นความสะดวกสบาย และความหรูหราฟุ้งเฟ้อข้าราชการจำนวนไม่น้อยใช้จ่ายเงินเกินตัว ล่าสุดสิ้นปี 2555 หนี้เฉลี่ยของข้าราชการพุ่งสูงถึงเป็น 1,111,425 บาทต่อครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงาน ทั้งยังอาจจูงใจให้ข้าราชการกระทำการในลักษณะทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย

จากข้อมูลดังกล่าว เราจะเห็นว่าภาวะทางการเงินของข้าราชการโดยทั่วไป คือ มีรายได้น้อย แต่มีความมั่นคงทางอาชีพสูง แต่การที่รายได้ปรับเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่า (ปัจจุบันอัตราเงินเฟ้อที่คนไทยพบในชีวิตจริงอยู่ที่ประมาณ 7%/ปี) และยังไม่บริหารรายจ่ายดีๆ ปัญหาการเงินจะพอกทวีขึ้นอย่างรวดเร็ว

ที่มา: จำนวนจากร้อยละดัชนีราคาผู้บริโภคชุดทั่วไป เดือนเมษายน 2555 ของสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

แต่ขณะเดียวกัน แม้ข้าราชการจะมีรายได้ไม่สูงนัก แต่กลับเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความมั่นคงยามเกษียณมากที่สุดกลุ่มหนึ่ง จากรายงานวิจัยของ สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เมื่อวันที่ 15 ม.ค. 2013 ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ มีเงินส่วนเกิน วันเกษียณมากกว่าผู้ที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้เพราะข้าราชการจะได้รับสวัสดิการยามเกษียณมากมาย เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล สวัสดิการด้านการศึกษาบุตร เป็นต้น ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงทางการเงินยามเกษียณ ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่สำคัญอย่างหนึ่งได้มากเลยทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามสิทธิประโยชน์ที่ได้ก็ไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีพ ดังนั้น การเก็บออมเงินเพื่อใช้ยามเกษียณจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นจากแนวทางการบริหารเงินสำหรับข้าราชการ คือ

- 50% ของข้าราชการมีรายได้ทางเดียวคือ มาจากการรับราชการ ขณะเดียวกันกลับมีปัญหาด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ดังนั้น ข้าราชการควรพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อความก้าวหน้าและเพิ่มโอกาสของการสร้างแหล่งรายได้อื่นเพิ่มเติม
- ทำบัญชีรายรับรายจ่ายส่วนตัว เพื่อบริหารรายจ่าย ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
- เริ่มเก็บออมเงินแต่เนิ่นๆ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่จากการให้คำแนะนำการเงินแก่ข้าราชการเกษียณอายุ คือ มีเงินออมไม่พอใช้ยามเกษียณ สาเหตุของปัญหาก็มักจะมาจาก ออมน้อยเกินไป และเงินออมส่วนใหญ่อยู่ในบัญชีเงินฝากธนาคาร (ส่วนใหญ่อยู่ในบัญชีออมทรัพย์ที่ได้ดอกเบี้ยเพียง 0.625%/ปีเท่านั้น) ประจวบกับการไม่ได้เตรียมสร้างอาชีพเสริมหลังเกษียณ จึงทำให้รายได้จากเงินออมไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นทุกวัน
- สร้างวินัยการออมเงิน การออมเงินด้วยการหักบัญชีอัตโนมัติ (Dollar Cost Average : DCA) ก็เป็นทางเลือกที่น่าสนใจ โดยให้ธนาคารหักเงินจากบัญชีเราเพื่อการลงทุนระยะยาว เช่น ซื้อกองทุนหุ้นพื้นฐานเป็นต้น เพราะการลงทุนระยะยาวแบบ DCA เป็นการลงทุนด้วยจำนวนเงินที่เท่ากันในแต่ละช่วงเวลา เช่น

ทุกเดือน ทุกไตรมาส ทุกครึ่งปี หรือ ทุกปี โดยไม่สนใจว่าภาวะตลาดจะเป็นอย่างไร การลงทุนแบบ DCA เป็นการสร้างวินัยในการลงทุนที่ดี และในระยะยาวจะช่วยทำให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยของการลงทุนเราลดลง

- ใช้ประโยชน์ทางภาษีให้คุ้ม ข้าราชการจะต้องเสียภาษีให้รัฐก่อนที่ตนเองได้รับเงินเดือนเสียอีก ดังนั้นการวางแผนภาษีนอกจากจะช่วยให้เสียภาษีน้อยลง มีเงินเก็บสำหรับอนาคตของตนเองและครอบครัวมากยิ่งขึ้น ยังช่วยป้องกันปัญหาการเงินที่อาจเกิดในอนาคตได้อีก ผลัดภณฑการเงินที่น่าสนใจ คือ ประกันชีวิต กองทุน RMF กองทุน LTF เป็นต้น
- ป้องกันความเสี่ยง แม้ข้าราชการจะมีสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ช่วยลดความเสี่ยงด้านสุขภาพได้บ้าง แต่เงินบำนาญที่ได้เป็นจำนวนคงที่ทุกเดือนไม่สามารถลดความเสี่ยงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นด้านการบริหารทรัพย์สิน ควรเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในทรัพย์สินที่ป้องกันผลกระทบของเงินเฟ้อได้ดี เช่น กองทุนหุ้นพื้นฐาน กองทุนอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ **การเลือกกองทุนที่ดี ควรพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ขนาดกองทุน พอร์ตการลงทุนของกองทุน ค่าธรรมเนียมกองทุน ผลการดำเนินงานในอดีต ฯลฯ** แต่ทั้งนี้การลงทุนมีความเสี่ยง ข้าราชการจึงควรศึกษาหาความรู้เรื่องการลงทุน หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญการเงินก่อนการลงทุน
- พยายามอย่าก่อหนี้โดยไม่จำเป็น แต่หากมีหนี้อยู่ ควรรีบแก้หนี้โดยเร็ว หากเป็นหนี้บัตรเครดิต หรือสินเชื่อบุคคล โดยเฉพาะหนี้นอกระบบ ให้รีบแก้โดยเร็ว เพราะหนี้เหล่านี้ดอกเบี้ยสูงมาก และอาจทำให้มีปัญหาการเงินในอนาคตได้ ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ที่ ชมรมหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคล <http://debtclub.consumerthai.org/>